

Anna Roca

i el teatre familiar

Si mai una societat vol mesurar el seu grau de civilitat i de justícia, farà bé de calibrar el respecte que té pels menuts i l'educació que els ofereix. La cultura i, en particular, el teatre familiar són un bon indicador del grau d'aquesta preocupació social.

Text > JOSEP CAMPMAJÓ

Anna Roca s'ha atrevit a fer el que ben poques actrius i ben pocs actors de casa nostra han gosat fer mai: la seva pròpia companyia de teatre. Roca és actriu, directora i escriptora de teatre infantil o, com prefereix matisar ella mateixa, de teatre familiar. Aquesta garrotxina és amant del treball tossut, i desborda optimisme, empena i vitalitat. Asseguda a la lluminosa sala d'estar de casa seva, explica apassionadament el consell que li va donar Jesús Arbués, el seu director a *Momo*: «Llença Stanislavski al vàter. Sigues tu mateixa quan actues». I, de fet, aquesta premissa és la que aplica, fins i tot en la seva vida quotidiana. Com la descriu una altra garrotxina: «La Roca és tal com raja». I ho fa amb els seus riscos, però també amb la virtut d'anar tothora amb un somriure complaent als llavis. Per això, per qui pensi que a fora de l'escenari Anna Roca pot interpretar la seva vida, ella afirma contundentment que és «tan sincera» com pot, i afegeix: «M'agrada ser social i comunicativa». Aquest dogma l'ha dut, entre altres coses, a passar pels Catòlics d'Olot o a tenir la seva pròpia escola d'interpretació, on no *fabri- ca* artistes sinó més aviat bons comunicadors, escullin la professió que escullin. Treballa amb mainada dels tres als dotze anys, i els ajuda a esmolar la seva capacitat comunicativa, és a dir, a perdre la vergonya de parlar en públic. I a corregir allò que és el pecat de l'adolescència: la sobreactuació verbal. La comunicació és necessària i transversal, afirma. Qui sap explicar-se bé serà millor en el seu ofici, i sobretot serà un bon venedor: un bon venedor d'un mateix. Malgrat tot, confessa tenir dificultats per vendre's a si mateixa. Aquesta mancança la compensa, diu, sent una gran negociant. Abans de dedicar-se a l'escena va exercir diferents ocupacions que avalen aquesta tesi: venedora de pisos, d'electrodomèstics...

De petita volia estudiar teatre, però a casa li deien que «nanai». Però això no la va aturar. Els primers amors amb el teatre van arribar amb Miquel Rimbau, molt abans d'El Galliner, al carrer de la Rosa de Girona. I va ser el mateix Rimbau qui la va convèncer de fer el salt a Barcelona. Deixant una feina estable a Olot, va decidir marxar a la capital per aprendre l'art de l'escena. L'escola escollida va ser l'institut Festino Barocco. Mentrestant, el telemàrqueting va ser el seu suport econòmic. Fins que la van fer fora per-

>> Anna Roca, durant la representació de *Momo*.
(Autoria: DIEGO ESPADA)

què, per excés de sinceritat, no aconseguí vendre ni una sola enciclopèdia.

Un cop formada, va cometre un dels errors de la seva vida: fer càstings. Quan la indústria audiovisual estava més preocupada a trobar homes i dones esvelts, amb un físic imponent i una bellesa de manual, ella oferia capacitat interpretativa. I amb l'error, la primera lliçó als seus alumnes: els càstings són molt durs i acostumen a maltractar l'amor propi. Confrontar-se amb aquesta realitat la va dur a encetar un dels primers projectes docents de la seva vida: va començar a recórrer el territori rural de la Garrotxa i el Ripollès oferint classes d'interpretació als pobles d'aquestes comarques. L'èxit en la docència la va fer descobrir la seva veritable vocació: el teatre infantil. Sobrada de passió, creà la seva companyia i el primer espectacle, *Els contes de l'Anna*, que recrea alguns contes clàssics. L'èxit va ser rotund. El teatre familiar està concebut per entretenir. Però, inevitablement, sempre conté una moralitat simplista que sobrevola el text. Per això, de

>> Roca descobreix un món fantàstic a *El secret de la Nanna*. (Font: COMPANYIA ANNA ROCA)

seguida, en la part tècnica de les seves obres, Roca va incorporar un dossier pedagògic per tal d'oferir als programadors una proposta educativa addicional.

Anna Roca té una manera de comunicar propera, però gens invasiva. La seva gestualitat reafirma i confirma les seves paraules, però mai més enllà de l'escena que desitja vestir. Mira als ulls, fins i tot quan és molt lluny. I és precisament aquesta atmosfera la que transmet als seus espectacles. La majoria, de petit format, tenen el públic com una peça més de l'engranatge visual. Un dels últims que fa voltar pel món és *El secret de la Nanna*, una peça que obliga els privilegiats observadors a entrar dins de la caixa d'un camió. I tot passa allà dins. Però si en un espectacle Roca eleva la seva creativitat fins a un extrem sublim és, sense cap mena de dubte, a *Momo*. Amb una relectura del clàssic de Michael Ende, la companyia garrotxina és capaç de fer entrar menuts i grans en un univers nou, íntim, mínim i reservat, però connectat directament amb l'ànima del personatge de l'escriptor bavarès. El risc, innegablement, és la credibilitat. Una interpretació a tocar del públic no pot mentir mai.

El component menys artístic, més comercial de l'aventura de tenir una companyia de teatre fa que el projecte també sigui un producte a vendre. Per això cal ser present a les fires de teatre més importants, on els programadors d'arreu van a buscar noves ofertes teatrals. Al nostre país són les de Tàrraga i Igualada. Més enllà, les del Regne Unit, França i Portugal. Admet que no és la part més bonica de la seva feina. I per cobrir millor les tasques de producció, ha hagut d'ampliar l'equip tècnic.

De cara al futur, l'Anna està preparant una nova obra per al 2020, de la qual no ens descobreix res més que el tema: la soledat i la igualtat. Com bé explica, darrere de la capacitat de connexió del món actual, molts nens se senten sols. Les tauletes digitals, els xats i les plataformes de continguts ens han fet creure que els nostres nens viuen endollats al món. Però el que passa sovint és que viuen desendollats d'ells mateixos. I, tal com ens ha arribat el món fins ara, el planeta està vestit pel gènere masculí. El teatre, els contes infantils, porten sovint signatura masculina. Els espectacles de la companyia s'allunyen dels tòpics de la princesa del pèsol per endinsar-se en uns personatges femenins

amb personalitat universal. El nou projecte enfonsarà els peus en aquesta realitat més que mai.

Finalment, un toc d'atenció. Cal eliminar la diferència mental que atribuïm al teatre infantil respecte al teatre, mal dit, per a adults. Tot és teatre. Els programadors i el públic haurien de ser capaços de donar-hi el mateix valor. Al nostre país el teatre infantil encara no ha assolit l'excel·lència que sí que ha assolit a Europa: camerinos dignes per als actors i les actrius, públic educat que no confon l'obra teatral amb una ludoteca... Per tot plegat, cal atorgar dignitat al teatre infantil, tant com cal respectar molt més el criteri dels nostres menuts. Si fóssim capaços, com bé explica Anna Roca, de comprendre que el consum cultural és de primera necessitat, com l'habitatge, el menjar o l'educació, seríem una societat més justa i feliç. Cal pedagogia per valorar la cultura, en totes les seves variants. I això és responsabilitat de tothom, però especialment dels programadors culturals i de les famílies.

No hi ha dubte de per què Anna Roca va ser escollida garrotxina de l'any.

>> *El secret de la Nanna* desplega un conte dins d'un camió. (Font: COMPANYIA ANNA ROCA)